

Labklājības ministrija

KOMUNIKĀCIJAS NODAĻA

Skolas iela 28, Rīga, LV - 1331, tālr. 67021666, fakss 67276445, www.lm.gov.lv

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
03.04.2023.

Sociālā uzņēmuma likumam pieci gadi

Pirms pieciem gadiem, 1. aprīlī, stājās spēkā Sociālā uzņēmuma likums, kura mērķis ir veicināt sabiedrības dzīves kvalitāti un sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju nodarbinātību. Likums nosaka tiesisko ietvaru, paredz kritērijus sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai un atbalsta pasākumus sociālajiem uzņēmumiem.

Atbilstoši vispārpieņemtai starptautiskai praksei sociālais uzņēmums ir uzņēmums, kura galvenais mērķis ir sociālās ietekmes radīšana. Tas darbojas tirgus apstākļos, uzņēmējdarbībai raksturīgā un inovatīvā veidā, ražojot preces vai sniedzot pakalpojumus.

2023. gada 1. aprīlī Latvijā darbojās 217 sociālie uzņēmumi. Aplūkojot uzņēmumus pēc to sociālās ietekmes veida, 56% uzņēmumu strādā uz sabiedrības grupu, kuru dzīvi ietekmē sabiedrībai būtiskas problēmas (izglītība, veselības veicināšana, sociālie pakalpojumi), dzīves kvalitātes uzlabošanu, 23% uzņēmumu rada sociālo ietekmi, nodarbinot mērķa grupu pārstāvjus (darba integrācija), savukārt 21% uzņēmumu rada ilgstošu pozitīvu sociālo ietekmi, veicot visai sabiedrībai nozīmīgas aktivitātes (vides aizsardzība, kultūras daudzveidība, pilsoniskās sabiedrības veidošana).

Sociālie uzņēmumi darbojas visā Latvijas teritorijā, taču no kopējā skaita 217 uzņēmumiem visvairāk sociālo uzņēmumu – 109 uzņēmumi jeb 50% atrodas Rīgā, savukārt vēl 49 uzņēmumi jeb 22% ir Pierīgā. 21 uzņēmums (10%) atrodas Kurzemē, 17 uzņēmumi (8%) ir Zemgalē, 13 uzņēmumi (6%) atrodas Vidzemē un 8 uzņēmumi (4%) ir Latgalē.

Pēdējo gadu populārākais atbalsta instruments bija Labklājības ministrijas sadarbības partnera finanšu institūcijas ALTUM pieejamais grantu atbalsts. Granta lielums varēja sasniegt līdz 200 000 eiro divu gadu biznesa projektu īstenošanai, ja biznesa plāns atbilda izvirzītajām prasībām, tai skaitā attiecībā uz ilgtspēju un sociālās ietekmes radīšanu. Šobrīd ir sasniegts sociālās uzņēmējdarbības programmas grantu atbalstam pieejamais finansējuma limits (12,8 milj. EUR). Līdz 2023. gada 31. martam ALTUM ir noslēdzis 203 grantu līgumus, par kopējo summu 12,6 miljoni eiro, ar vidējo grantu 62 000 eiro apmērā.

Kopš 2021. gada Labklājības ministrija kompensē sociālajiem uzņēmumiem valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (darba devēja daļu) par nodarbinātajām personām ar invaliditāti un garīga rakstura traucējumiem. Kopā līdz šim brīdim kompensācijas veiktas par 23 sociālo uzņēmumu 112 darbiniekiem un kopējā kompensāciju summa pārsniedz 100 000 eiro.

Imants Lipskis, Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta direktors un Sociālo uzņēmumu komisijas priekšsēdētājs: “Sociālā uzņēmējdarbība Latvijā pēdējos gados ievērojami attīstījusies – audzis sociālo uzņēmumu skaits, arī pārstāvēto jomu loks ir plašs. Latvijā ir radīts tiesiskais ietvars un atbalsta sistēma sociālās uzņēmējdarbības attīstībai. Kopš ESF projekta “Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai” uzsākšanas ir mērķtiecīgi organizēti sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, lai veicinātu sabiedrības izpratni par sociālajiem uzņēmumiem, to nozīmi

un iespējamo ieguldījumu sabiedrības attīstības veicināšanā. Šogad Labklājības ministrija ir uzsākusi apjomīgu sociālās uzņēmējdarbības aktivitāšu ciklu “Attīstām sociālo uzņēmējdarbību kopā!”. Daudzveidīgās aktivitātes, kas plānotas, lai stiprinātu un attīstītu sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmu Latvijā, norisināsies līdz 2023. gada novembrim. Izaicinājumu netrūkst arī nākamajiem gadiem. Šobrīd Labklājības ministrija strādā pie piedāvājuma sagatavošanas sociālās uzņēmējdarbības jomas atbalstam jaunajā Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā.”

Informāciju sagatavoja:

Aiga Ozoliņa, Labklājības ministrijas Komunikācijas nodaļas vadītāja, 67021581, aiga.ozolina@lm.gov.lv